

In 't Vizier

De tijd gaat snel, om maar een open deur in te trappen. De zomertijd ligt achter ons en de najaarsbeslommeringen slokken ons al weer op. Er is veel te doen, ook in Zuid-Holland. Daarover leest u in dit nummer van Vizier weer het een en ander. Probleem is dat er nogal wat plannen op uitvoering wachten terwijl het geld dat daarvoor is gereserveerd op de plank blijft liggen. En dat is jammer. De fractie SGP&ChristenUnie houdt de vinger aan de pols.

Dit najaar nemen we afscheid van ons Statenlid Chris Schaapman. Hij is sinds november 2016 directeur-bestuurder van Elan Wonen in Haarlem. Schaapman heeft tien jaar op een inspirerende manier deel uitgemaakt van de fractie SGP&ChristenUnie en met zijn kennis en ervaring een inhoudelijke bijdrage aan de politieke besluitvorming geleverd.

Namens de redactie van Vizier zeggen we Chris Schaapman hartelijk dank voor zijn inzet en wensen hem van harte Gods zegen toe in zijn nieuwe functie.

Rudy Ligtenberg, eindredacteur Vizier

De jaarrekening, Chemours, Zestienhoven, kustbebouwing, afscheid nemen, netwerken, achterbanbijeenkomsten... De wolken boven Zuid-Holland trekken zich daar helemaal niets van aan. Indrukwekkend voor wie de tijd neemt om ernaar te kijken.

2

Chemours

Provincie, gemeenten en Rijk doen wat ze moeten doen: een veilige leefomgeving bevorderen. En daarom: het toezicht verbeteren, vergunningen actualiseren, de bevolking informeren en intussen onderzoek doen. Zo nodig maatregelen nemen. Dat is meer dan een vinger aan de pols houden.

Pagina 2

2

Achterban

Er was verschillende keren overleg met raadsleden uit de provincie. RTHA - geen chemisch product maar het welbekende Zestienhoven- houdt de fracties in de wijde omgeving bezig. Stilstand is achteruitgang. Maar de grenzen voor verdere ontwikkeling zijn wat ons betreft glashelder. *Pagina 2*

3

Afscheid

"Een soort blunder". Die woorden vallen in het afscheidinterview met Chris Schaapman. Maar het is dan ook het enige "dieptepunt" tijdens zijn tienjarig statenlidmaatschap. En passant doet hij een oproep aan nieuw talent. *Pagina 3*

3

Kustbebouwing

We dachten misschien dat de duinen een barrière zouden vormen voor nieuwbouw maar niets is minder waar. Henk van Dieren spreekt namens de fractie zijn hartelijke steun uit voor het Kustpact. *Lees verder op pagina 3*

Geld moet rollen

De balans over 2016 is in Zuid-Holland opgemaakt. Opnieuw had de provincie veel geld over. Plannen zijn vertraagd, de uitvoering ervan liep achter. Als fractie schrokken wij dat dit opnieuw het geval was.

Ondanks eerdere afspraken, ondanks eerder ingezette acties om plannen te versnellen, ondanks toezeggingen die daarover aan Provinciale Staten zijn gedaan, is er al lange tijd sprake van onderbesteding, zoals we dat noemen. Zuid-Holland heeft dus niet veel te veel geld, maar geeft het niet op tijd uit aan de plannen. Plannen die zijn gemaakt en waarvoor het geld klaarligt.

Gedeputeerde Staten geven aan dat zij met hun plannen goed op koers liggen. Als fractie moeten wij - met andere fracties - helaas constateren dat Gedeputeerde Staten achterblijven met hun plannen en hun beloften niet of te laat nakomen. Het wordt echt de hoogste tijd dat het geld gaat rollen!

In discussie met Provinciale Staten beloofden Gedeputeerde Staten opnieuw beterschap en gaven ze (opnieuw) aan verbeteracties in gang te hebben gezet. Voor ons is het motto: doe wat je beloofd hebt, ga plannen uitvoeren en zorg voor reserveplannen. Kom vol in actie voor een bereikbaar, leefbaar, productief en duurzaam Zuid-Holland op de korte termijn!

Chris Schaapman, Statenlid ChristenUnie

"Zuid-Holland heeft dus niet veel te veel geld, maar geeft het niet op tijd uit aan de plannen."

Wordt Oudenhorn 'overgedragen'?

Toen ik woensdagavond 12 april jl. in het Provinciehuis kwam voor het bijwonen van de Statencommissie Bestuur en Middelen werd ik onthaald door een groep inwoners van Oudenhorn. Met een spandoek maakten zij duidelijk dat zij bij de gemeente Hellevoetsluis willen gaan horen en niet langer bij de gemeente Nissewaard.

Tijdens de procedure van de samenvoeging van Bernisse en Spijkensisse kon de gewenste overgang van het dorp Oudenhorn van Bernisse naar Hellevoetsluis om formele redenen niet worden geregeld. Daarna hebben politieke partijen in Nissewaard verwachtingen gewekt dat het alsnog zou gaan gebeuren. Over de financiële gevolgen van de 'overheveling' hebben de betrokken gemeenten Nissewaard en Hellevoetsluis geen overeenstemming kunnen bereiken.

Gedeputeerde Van der Sande van Bestuurlijke Zaken heeft gesprekken gevoerd om de ontstane impasse te doorbreken. Tijdens de commissievergadering kreeg hij steun voor zijn inzet, ook van onze fractie. Vrijwel unaniem gaf de commissie aan dat de provincie de regie zou moeten nemen bij uitblijven van een definitieve oplossing. Sindsdien weten we dat de gemeenteraad van Hellevoetsluis een voorstel heeft aangenomen om Oudenhorn 'over te nemen' en dat de gemeenteraad van Nissewaard met een nipte meerderheid een voorstel tot 'overdracht' heeft verworpen. Daarom wil de provincie nu de grenscorrectie gaan regelen.

Servaas Stoop, fractievoorzitter SGP&ChristenUnie

Met de achterban om de tafel

Op 22 maart heeft de Statenfractie, in afstemming met de afdelingsbesturen van SGP en ChristenUnie, een bijeenkomst georganiseerd voor de raadsleden, wethouders, burgemeesters, waterschappers en lokale besturen. Deze avond was in die zin uniek, omdat voor het eerst de provinciale afdelingen van beide partijen gelijktijdig ook hun jaarvergadering in het provinciehuis hielden. Deze combinatie verklaarde wellicht dat er sprake was van een hoge opkomst.

De avond begon met een toespraak van de commissaris van de Koning over de rol en taak van de provincie in een omgeving in transitie (verandering). Die transitie vraagt om andere antwoorden, om begrip voor elkaars situaties en standpunten én om nieuwe coalities als het op samenwerken aankomt. Gedreven vanuit de inhoud en niet (persé) vanuit bestaande structuren en verbanden.

Op 19 juni is er weer een bijeenkomst geweest. Toen hebben we bekeken welke dilemma's er in lokale verkiezingsprogramma's staan die ook het provinciale domein raken. Nuttig voor de gemeenteraadsfracties én voor de Statenfractie.

De kaders voor 2018 in vogelvlucht*

Traditiegetrouw hebben wij een amendement van de PvdA ondertekend, waarin voorgesteld wordt de tarieven openbaar vervoer te bevriezen op prijspeil 2015. Even traditiegetrouw is dit amendement verworpen.

Lichtpuntje: 1. onderzocht zal worden wat de gevolgen voor de begroting zijn door een verlaging van de OV-tarieven; 2. hoe en verlaging geregeld zou kunnen worden; 3. de kilometertarieven voor het OV in Zuid-Holland worden gelijkgetrokken.

Verder in het kort: Onze fractie steunde als mede-indiener, de volgende uitspraken:

- gaswinning onder bewoond gebied is niet gewenst;
- de provincie Zuid-Holland staat achter het klimaatakkoord van Parijs;
- boeren krijgen schade door zomerganzen veroorzaakt, vergoed;
- onderzoek naar extra fietsparkeren bij provinciale busstations en R-Nethaltes;
- provincie moet samen met gemeenten energiebesparende maatregelen bij huiseigenaren stimuleren;
- de vergunningverlening bij chemische bedrijven moet worden verbeterd.

Op ons verzoek zegde gedeputeerde Vermeulen toe dat inwoners, bedrijven en instellingen in de regio's nauwer worden betrokken bij het beleid over gebiedsgerichte ontwikkeling.

Omdat we niet willen wenen aan de tendentieuze woordkeuze van de PVV over het serieuze maatschappelijke vraagstuk van asiel en immigratie hebben wij tegen hun motie over het faciliteren van landelijk beleid gestemd.

*) De complete versie is te vinden op de websites van resp. SGP en ChristenUnie Zuid-Holland

Chemours

Vorige keer schreef ik het één en ander over de zorgen die wij hebben over de ontwikkelingen bij het bedrijf DuPont/Chemours in Dordrecht. Ook omwonenden en betrokkenen maken zich zorgen om de uitstoot van stoffen bij het bedrijf Chemours. Voor ons als SGP&ChristenUnie zijn veilig drinkwater en een veilige leefomgeving cruciaal en daar geven we prioriteit aan. Samen met het Rijk, waterschap en gemeenten spant de provincie zich hiervoor in. Aanscherping van de vergunning is één van de concrete acties die afgelopen voorjaar plaats hadden.

Met de aan het bedrijf opgelegde wijziging van de vergunning neemt de provincie maatregelen om de vergunde uitstoot (emissies) van de GenX-stoffen in water en lucht aanzienlijk te verlagen. Ook verplicht de provincie Chemours om te onderzoeken hoe de emissies naar de lucht en het water nog verder kunnen worden teruggedrongen. Een andere actie is een "steekproef en verificatieonderzoek" onder omwonenden. De resultaten van dit onderzoek zijn in lijn met de eerdere risicoschatting van het RIVM uit 2016. Ook is er een nadere evaluatie van de beschikbare gezondheidskundige literatuur over de giftige stof PFOA uitgevoerd. De resultaten van de steekproef en de evaluatie van de literatuur zijn in samenhang beoordeeld.

P.S. In de media verschijnen steeds nieuwe berichten. Voor reacties van o.a. drinkwaterbedrijven (Oasen, Evides), gemeenten (Dordrecht, Papendrecht en Sliedrecht) en provincie verwijzen we naar hun websites en naar de website van het RIVM. Minister Schulz heeft over de lozing van GenX in het rivierwater laten weten dat hier hard tegen moet worden opgetreden.

Het provinciebestuur is verheugd dat het onderzoek uitwijst dat het grootste deel van de bevolking geen opvallende concentraties PFOA in het bloed heeft. Wel is het zo dat wij met de kennis van nu constateren dat de blootstelling aan deze stof in het verleden te hoog is geweest. Mensen kunnen daar, ook al is het in geringe mate, negatieve effecten van hebben ondervonden. Dit is voor ons een reden om meer dan de vinger aan de pols te houden.

Chris van der Velden, Statenlid SGP

Naar de nieuwe Omgevingswet

Voor het bewaken van de integraliteit en de rol van de Staten hebben Provinciale Staten de Ondersteuningscommissie omgevingsbeleid ingesteld. Henk van Dieren is benoemd tot voorzitter, omdat hij veel ervaring heeft met de domeinen van de Omgevingswet.

Voor de ordening van de ruimtelijke leefomgeving is in de loop der jaren een veelheid aan wetten ontstaan. Die gingen steeds over een deelbelang en werden, los van elkaar, regelmatig aan maatschappelijke ontwikkelingen aangepast. Gevolg: verbrokkeld en soms tegenstrijdig beleid dat moeilijk uitvoerbaar was. Hierdoor werden gewenste ontwikkelingen vertraagd of soms zelfs onmogelijk gemaakt.

De nieuwe Omgevingswet vervangt ruim twintig wetten en meer dan honderd regelingen. Het doel is integraliteit, eenvoud en efficiency en meer ruimte voor initiatieven van onderop: van "neen, tenzij" naar "ja, mits". De wet vereist een interactieve en participatieve aanpak van overheden (onderling: wie gaat waar over), burgers en maatschappelijke organisaties.

Het bereiken van het gestelde doel staat of valt echter met de uitvoering. Er is een gedragsverandering nodig. Dat heeft gevolgen voor de diverse overheidsorganen en de politieke besluitvorming. Aan de opmaat naar een integraal omgevingsbeleid en de daarbij behorende (politieke) sturing zal de komende tijd veel aandacht besteed worden.

Henk van Dieren, SGP-Statenlid

Zestienhoven

De afgelopen maanden is door Provinciale Staten intensief gesproken over de toekomst van de Rotterdamse Luchthaven Zestienhoven, tegenwoordig officieel Rotterdam The Hague Airport (RTHA).

De afgelopen weken hebben we als fractie in twee avond-bijeenkomsten met de betrokken raadsfracties gesproken over de economische en maatschappelijke activiteiten op de luchthaven. Daarbij kwam ook de geluidsoverlast voor de direct omwonenden aan de orde.

In de Staten hebben we aangegeven dat er wat onze fractie betreft onderzocht mag worden of een uitplaatsing van de trauma- en politieheli's tot de mogelijkheden behoort. Als er een nieuwe locatie voor deze heli's wordt gevonden, dan vinden we als fractie dat de vrijgekomen "geluidsruimte" niet mag leiden tot een uitbreiding van het zakelijke en commerciële vliegverkeer op de luchthaven.

De Rotterdamse ChristenUnie-SGP-fractie heeft een interessante showcase voor de luchthaven opgesteld. Samen met de Technische Universiteit Delft en de Rotterdamse (hoge) scholen heeft men nagedacht over de toekomst van de luchtvaart in de regio. Duurzaamheid staat daarbij voorop. Daarbij hoort een emissievrije luchtvaart met vliegtuigen die nauwelijks geluid produceren.

Die ambitie vraagt om een "vliegveld van de toekomst". Onze fractie heeft aangegeven dat de provincie moet nadenken over een vliegveld Derde Maasvlakte of zelfs een vliegveld op zee. Gedeputeerde Staten hebben hier intussen positief op gereageerd en andere fracties gevraagd ons idee te steunen.

Wilco Scheurwater, Statenlid ChristenUnie

Afscheid Chris Schaapman

“Na 10 jaar is het goed het stokje over te dragen.”

Chris Schaapman op 29 januari 2014 op klompen bij het spreekgestoelte. Hij bood toen namens de fractie een 'Manifest Ruimte voor de boer' aan.

Rudy Ligtenberg, redactielid

Chris Schaapman neemt dit najaar afscheid als lid van Provinciale Staten.

Het vertrek van Schaapman (1968) hangt samen met zijn aantreden, eind 2016, als directeur-bestuurder van de woningcorporatie Elan Wonen te Haarlem.

Hoe bent u in de politiek verzeild geraakt?

"In 1993 kwam ik als afstudeerder in Den Haag wonen. Na een tijdje wilde ik maatschappelijk actief worden en vond de koepel van bewonersorganisaties, het Stedelijk Overleg Stadsvernieuwing. Daar werd ik eind 1993 actief als bestuurslid. In de loop van 1994 maakte ik kennis met de Haagse gemeenteraadsfractie SGP/GPV/RPF, waar ik in de loop van 1994 actief werd vanuit het toenmalig GPV. Niet lang daarna volgde het lidmaatschap van de Provinciale Contactraad van het GPV in Zuid-Holland. In 1998 stond ik op de kandidatenlijst van de gemeente en werd ik in het voorjaar fractievertegenwoordiger in de Haagse gemeenteraad, waar op dat moment de beruchte tramtunneldiscussie losbarstte, vanwege het lek in de tunnel op 8 maart 1998. Daar heb ik de vorming van de Christen-Unie vanuit 2 rollen meegeemaakt."

Waarom de keuze voor Provinciale Staten?

"Toen ik in 2001 ambtenaar werd bij de gemeente Den Haag -en ik dus stopte met m'n politieke activiteiten als Haags raadscommissielid- én er in de provinciale fractie behoefte kwam aan een fractieadviseur, ben ik in de zomer van 2001 uit het provinciaal bestuur gegaan en werd ik actief als fractieadviseur. Zo pakte ik de politieke draad weer op, wat 6 jaar later uitmondde in het Statenlidmaatschap."

Wat is het belang van Provinciale Staten in de Nederlandse politieke context?

"Het is een onbekend, onbemind, nuttig en noodzakelijk middenbestuur. Vooral op de thema's ruimtelijke ordening en bestuur (en toezicht) is een bovenregionale sturing nodig. Door het Rijk gedecentraliseerd naar de provincies is dat hét belangrijkste provinciale werk."

Wat is het mooie van het werk in de Staten?

"(Politiek) gerealiseerd zien worden wat je voor ogen hebt."

Wat is een hoogtepunt uit uw Statenperiode?

"Ik denk aan twee punten: het ondergronds brengen van de 380kV-leiding ten zuiden van Delft in 2007/2008 en de invoering in Zuid-Holland van wat nu de duurzame verstedelijkingsladder heet. Dat houdt in: gebruik voor nieuwe bouwplannen de bestaande ruimte eerst optimaal, voordat je nieuwe, onontgonnen ruimte 'aanbreekt'. Beide zijn van belang voor het behoud van het Zuid-Hollandse landschap."

Wat is een dieptepunt geweest?

"Echte dieptepunten ken ik niet in de 10 jaar, een soort blunder wel. In de discussie over in de periode 2007-2011 dienden Henk van Dieren en ik een motie in voor een bepaald type bebouwing. Na enig politiek geharrewar en foute inschatting onzerzijds trokken we de motie in. Werd-ie toch daarna ingebracht door Groen Links (gewoon onze namen doorgehaald en vervangen door GroenLinks) en stemden we tegen. Lekker suf en best gênant (achteraf)."

Wat is uw wens voor de fractie SGP-ChristenUnie?

"Blijf onderscheidend en kwalitatief sterk en er is veel ruimte voor onze boodschap en onze doelen. En ik hoop dat de fractie weer versterking vindt. Er is behoefte aan nieuw, jong talent. Met alle ruimte voor mooie ontwikkeling van kennis, kunde en vaardigheden in een fractie met sfeer en ambitie in een echt zeer gevarieerde en heel mooie provincie!"

Netwerkend werken

Herkent u dit fenomeen? Zelf kom ik het tegen in de provinciale burelen. Voor wie zich vertwijfeld afvraagt wat netwerken met werken te maken heeft, ben ik gaan netwerken op het wereldwijde web.

Ik kwam een tekst tegen van de Dienst beheer infrastructuur van de provincie Zuid-Holland uit 2013: "Dit houdt in dat de provincie in complexe dossiers afhankelijk is van andere partijen om haar doelen te verwezenlijken en daartoe moet aansluiten bij initiatieven die uit de samenleving komen. Ze heeft geen doorzettingsmacht in de regelgeving of heel veel geld om het af te kopen."

Bent u al wijzer? Ik lees over doelen, over complexe dossiers en over gebrek aan macht en geld. Ingewikkeld, want zonder

macht en geld kan de provincie geen deuk in een pakje boter slaan.

Er blijken op internet meer dan 6.500 hits te zijn op het begrip "Netwerkend werken". Kennelijk is het hot vandaag de dag. Nu realiseer ik me weer dat we er

vorig jaar als Statenleden ook over hebben nagedacht. Discussies in kleine kring over de veranderende verhouding tussen de overheid en partners in de samenleving gaven ons inzichten in de verschillende rollen van de overheid. Afhankelijk van de rol moet de overheid als het ware schakelen met haar relaties.

De verkenningen leidden voor ons tot een menukaart waarop we kunnen kiezen welke rol bij een bepaald onderwerp het meest voor de hand ligt of het meest in het oog springt. We spreken sindsdien niet meer over netwerkend werken maar over maatschappelijk sturen. De rollen zijn verdeeld over vier kwadranten: de presterende overheid, de samenwerkende overheid, de responsieve overheid en de rechtmatige overheid. Met dank aan de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur.

Het in de praktijk 'beproeven' van deze benadering is nog niet eens zo simpel. Daarom gaan we aan de gang met een concreet voorbeeld, namelijk de "Strategische agenda Kust". De essentie van politiek blijft, hoe je het ook noemt: wikken, wegen en kiezen. En dat in een netwerk. Gewoon werken dus!

Servaas Stoop, fractievoorzitter SGP&ChristenUnie

Geen Belgische toestanden aan de kust

In 2015 kwam Minister Schultz van Infrastructuur en Milieu met een plan dat meer bebouwing langs de Noordzeekust mogelijk maakte. Dat plan kreeg een storm van kritiek; een petitie hiertegen werd door heel veel mensen ondertekend.

Men zag visioenen waarbij de Nederlandse kust, net als de Belgische, voor een groot deel volgebouwd was met appartementen en hotels. "Dat nooit", dachten velen. Toen de minister dat hoorde krabbelde ze gauw terug en ging met betrokken partijen in gesprek. Het gevolg was het Kustpact waaraan ook de Provincie Zuid-Holland zijn steentje heeft bijgedragen. In dit Kustpact is de kust in zones verdeeld. Er is duidelijk gemaakt waar wel en waar niet gebouwd mag worden en onder welke voorwaarden er gebouwd mag worden. Het doel van het Kustpact is dat door bescherming van de kuststrook ook volgende generaties nog kunnen genieten van ongerepte gebieden.

Het Kustpact is in februari ondertekend door niet minder dan zestig instanties, zoals provincies, gemeenten, waterschappen, drinkwaterbedrijven, de recreatiesector en milieuorganisaties. Ik heb namens onze fractie deze aanpak van harte gesteund.

Bij de inspraakronde in verband met de wijziging van de Verordening Ruimte en Milieu (VRM) -voorheen de Provinciale Structuurvisie- bleek dat er voor een gebied in Hoek van Holland zelfs geen bestemmingsplan was en er dus ook geen criteria waren waaraan een bouwplan in de kuststrook zou moeten voldoen. Namens onze fractie heb ik met andere partijen het initiatief genomen om voor zulke bestemmingsloze gebieden zo snel mogelijk een bestemmingsplan te maken. Natuurlijk zou eerst de betrokken gemeenten de ruimte geboden moeten worden om dit zelf op te lossen, zoals ik in de vorige Vizier heb geschreven.

Nieuwe ontwikkelingen juichen we toe. Maar alertheid als het gaat om te verwachten effecten blijft geboden.

Henk van Dieren, Statenlid SGP

Gast van de fractie

Als Gast van de fractie was Jan Willem Broersma uit Dordrecht een avond aanwezig in het provinciehuis. Hij is sinds maart 2014 burgerraadslid voor de Dordtse fractie ChristenUnie-SGP. Hij heeft zitting in de commissie sociale leefomgeving, waarin thema's als jeugdzorg, WMO, participatie, sport, lokale omroep, cultuur en dergelijke aan de orde komen. Hij is als adviseur openbare orde en veiligheid werkzaam bij de gemeente Schiedam.

◆ U was even te gast bij onze fractie. Welke indruk hebt u gekregen?

"Ik heb een heel positieve indruk van de fractie gekregen. Er heerst een goede sfeer en er was een goede bespreking van en discussie over de Voorjaarsnota."

◆ Alles overziende, waren er verrassingen, of: wat is u opgevallen?

"Verrassend vond ik dat alle fracties voorafgaand aan hun vergadering in het bedrijfsrestaurant aten. Niet alleen werd er een heerlijke maaltijd geserveerd, maar ook konden er tussen verschillende fracties nog even snel zaken worden besproken of meningen gepeild."

◆ De provincie wordt wel gezien als een tussenlaag tussen Rijk en gemeenten. Hoe kijkt u daar tegenaan?

"Op aantal gebieden komt de provincie duidelijk in beeld, zoals ruimtelijke ontwikkelingen, bedrijventerreinen en milieu. Op andere gebieden, zoals Jeugdzorg, WMO en participatie is de provincie geen tussenlaag. Wellicht zou een rol voor de provincie daarin wel passend geweest zijn. Nu krijg je wel eens het gevoel dat de decentralisaties door het Rijk te snel bij de gemeenten zijn neergelegd; enige verbinding tussen de verschillende regio's zou wel handig zijn."

◆ Hebben lokale politici voldoende zicht op de provinciale regelgeving?

"Laat ik voor mezelf spreken. Ik heb als lokaal politicus niet altijd voldoende zicht op de provinciale regelgeving. Dat komt vooral omdat ik bezig ben met de sociale thema's waarbij de provincie niet of nauwelijks een rol (meer) speelt."

◆ Een stelling: "De provinciale politiek is dichterbij dan je denkt, ook voor raadsleden".

"De provinciale politiek lijkt vaak ver weg en is heel vaak niet aan de orde op gemeentelijk niveau. Maar dan ineens komt het dichtbij als het gaat om de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein of de zorg om giftige stoffen die door een chemisch bedrijf worden uitgestoten of geloosd."

Flip Mak, fractiemedewerker

Oorlog en jenever

De naam van de stad Schiedam is gemakkelijk te verklaren: een dam in de Schie. De man die deze dam gelegd heeft, kun je misschien wel letterlijk de grondlegger van Schiedam noemen: Dirk van Bokel. De historie van Schiedam herleeft behalve door het herstel van monumenten ook tijdens de jaarlijkse zgn. Brandersfeesten en het Jeneverfestival. Van sterkedrank weten ze alles in Schiedam...

Het bovenstaande kan iets nauwkeuriger. Voormalig gemeentearchivaris Van der Feijst noemt in zijn boek over de geschiedenis van de stad Aleida van Henegouwen de stichtster van Schiedam. De naam van de stad was eerst Nuwer Scy en Nieuwen Dam. Rond de dam worden voor 1250 al wat huisjes gebouwd voor de "visser, arbeiders en bouwlieden". Wilde Aleida haar positie in het gebied versterken? Aleida, inwoner van NuwerScy, was ondernemend. Ze kocht grond van Van Bokel, liet een kasteel bouwen (Huis te Riviere), een gasthuis met kapel, en een kerk. Op 29 mei 1270 verlenen Floris V en Aleida van Henegouwen marktrechten aan de bewoners van Nieuwen Dam. Zo mag er naast een acht dagen durende jaarmarkt wekelijks op vrijdag een gewone markt worden gehouden. De rechten -vrijheden worden steeds verder uitgebreid; Schiedam heeft tolvrijheid in heel Holland. Aleida schenkt "Schydam" in 1275 stadsrechten.

Wereldberoemd

In de eerste tijd van haar bestaan was Nieuwen Dam vooral een handelsstad. Toen de concurrentie met andere steden te groot werd legde men zich toe op de visserij. Zo werd de haringvisserij een belangrijke, zo niet de belangrijkste bron van bestaan. Dat duurde drie eeuwen. Lag men te ver van de open zee om de haring binnen te halen? In elk geval werd vanaf die tijd de jenever het handelsmerk. De stad heeft tussen de 30 en 40 molens gekend. Al rond 1170 wordt de eerste molen genoemd. Nu staan er nog zeven. Bakkers waren de eerste eeuwen de belangrijkste

afnemers van het gemalen graan maar later ook de jeneverstokerijen, de zgn. branderijen. Vanaf 1700 nam de jeneverproductie een grote vlucht. De Schiedamse jeneverindustrie was in de 18e en 19e eeuw de grootste in zijn soort. De jenever vond wereldwijd afzet. Laaide ergens in de wereld het oorlogsgeweld op, dan bloeide ook de Schiedamse jeneverindustrie. Want aan het front werd gedronken. Daarom de titel: Oorlog en jenever.

In de 19e eeuw kreeg Schiedam de bijnaam Zwart Nazareth. Meer dan 400 branderijen zorgden voor een dikke roetwolk boven de stad. De huizen en de straten werden zichtbaar zwart. Om maar niet te denken aan de gevolgen voor de volksgezondheid.

Flip Mak, fractiemedewerker

De panden Gelderland en Zeeland zijn de belangrijkste industriële monumenten aan de Lange Haven en dateren uit het einde van de 18e eeuw. Pakhuis Gelderland is gebouwd voor graanopslag maar kreeg later de functie van mouterij. Graankorrels werden in een dikke laag eerst in het water gelegd om te ontkiemen en daarna gedroogd. Het resultaat is mout, grondstof voor o.a. jenever.

Uitgave

SGP & ChristenUnie-Statenfractie en de provinciale verenigingen van de ChristenUnie en de SGP in Zuid-Holland. Verschijnt 3 keer per jaar in een oplage van ruim 14500 exemplaren.

Vormgeving en productie

Drukkerij Holland bv,
Alphen aan den Rijn

Contact met de fractie of de redactie

Telefoon: 070 - 441 7051
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
Email:
fractie@zuid-holland.sgp-christenunie.nl

Redactie

Rudy Ligtenberg, Flip Mak, Wim de Roos,
Chris Schaapman en Servaas Stoop

Adreswijzigingen

Bij verhuizing of opzegging graag een bericht naar het partijbureau:
Ledenadministratie ChristenUnie
Postbus 439
3800 AK AMERSFOORT
Email: ledenadministratie@christenunie.nl

september 2017

Informatie

website: www.zuidholland.christenunie.nl

Fotoverantwoording

Flip Mak
Stockbeelden

